

Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliđi
خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى
International Union of The East Turkistan Organizations
الاتحاد العالمى لمنظمات تركستان الشرقية

فېۋرال خىزمەت دوكلاتى

ئىستانبۇل 3- فېۋرالدىن 5- فېۋرالغىچە ئۈچ كۈنلۈك ئىنگلىزچە مۇنازىرە ماھارەتلىرى تەربىيەلەش ئۇچرىشىشى ئۆتكۈزۈلگەن بولۇپ، كۆپلىگەن دۆلەتلەردىن كەلگەن شەرقىي تۈركىستانلىق ياشلار قاتناشتى.

ئىستانبۇلنىڭ ئارناۋۇتكۆي رايونىدا ئېلىپ بىرىلغان مۇنازىرە ماھارەتلىرى تەربىيەلەش پروگراممىسىنى خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى، سۇتۇق بۇغراخان ئىلىم ۋە مەدەنىيەت ۋەقىفى ۋە مالايشيا بەيتۇل ئەمانە ئىنستىتۇتىنىڭ ھەمكارلىقى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن بولۇپ، تۈركىيە، نورۋېگىيە، گوللاندىيە، قازاقىستان ۋە شىۋېتسىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىن تاللانغان 45 ئۇيغۇر ياش قاتناشتى.

ئۈچ كۈن داۋاملاشقان تەربىيەلەش پروگراممىسىدا ياشلارنىڭ ئىنگلىز تىلىدا نۇتۇق سۆزلەش، ئىپادىلەش ۋە مۇنازىرە قىلىش ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈش ۋە شۇنداقلا مىللىي روھنى كۈچەيتىش مەقسەت قىلىنغان بولۇپ، مالايشىيادىن تەكلىپ قىلىنغان داڭلىق ئوقۇتقۇچىلار دەرس ئۆتتى.

پروگراممىنىڭ ئاخىرقى كۈنى كۇرسقا قاتناشقان ياشلار ئارىسىدا مۇنازىرە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىدە ئىنگلىزچە ئىپادىلەش، ئۆگەنگەن بىلىملىرىنى ئىخچام ئوتتۇرىغا قويۇش ۋە تىلنىڭ راۋانلىقى قاتارلىقلار ئاساس قىلىندى.

5- فېۋرال

ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ۋە نامايىش

1997- يىلى 5- فېۋرال غۇلجا قەتلىئامىنى خاتىرىلەش ۋە خىتايىنىڭ قەتلىئامغا قارشى نارازىلىقىنى ئىپادىلەش ئۈچۈن، 2023- يىلى 5- فېۋرال خىتايىنىڭ ئىستانبۇل، ئىستوكھولم ۋە ئامستېردامدىكى كونسۇلخانىسى ئالدىدا ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ۋە نامايىش ئۆتكۈزۈلدى.

6- فېۋرال

شەرقىي تۈركىستان خەلقى يەر تەۋرەشتە قازا قىلغانلارغا ياردەم قىلدى

6- فېۋرال سەھەردە تۈركىيەنىڭ شەرقىي جەنۇبىي ئاندولۇ تەرىپىدە 7.7 ۋە 6.7 بال يەر تەۋرىدى. خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى 6- فېۋرالدىن باشلاپ يەر تەۋرەشتە ئاپەتكە ئۇچرىغانلارغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن بىر قاتار پائالىيەتلەرنى ئېلىپ باردى.

6- فېۋرال خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى شەرقىي تۈركىستانلىقلارغا يەر تەۋرەشتە قازا قىلغانلارغا ئىقتىسادىي جەھەتتىن جىددىي ياردەم بېرىشكە چاقىردى. تەخمىنەن 300 ئادەم يەر تەۋرەش رايونىدا پىدائىي بولۇشقا تىزىملاتتى. ئىككى ھەپتە ئىچىدە 8 مىليون لىرا ئىقتىسادىي ياردەم تەمىنلەندى.

12- فېۋرال 15 كىشىدىن تەركىب تاپقان 3- جىددىي قۇتقۇزۇش ئەترىتىمىز ئادىيماغا قاراپ يولغا چىقتى.

9- فېۋرال 65 كىشىدىن تەركىب تاپقان ئىككىنچى جىددىي قۇتقۇزۇش ئەترىتىمىز ھاتايغا قاراپ يولغا چىقتى.

15- فېۋرال خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكىنىڭ رەئىسى ھىدايەتۇللاھ ئوغۇرخان ئەپەندى شەرقىي تۈركىستان خەلقىگە ۋاكالىتەن «تۈركىيە بىر قەلب» پروگراممىسىغا ئىئانە قىلىش پائالىيىتىگە قاتنىشىش ئارقىلىق، 1.000.000 لىرا ئىئانە قىلدى.

22- فېۋرال خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى كۆك ئاي ئىنسانىي ياردەم جەمئىيىتى ئارقىلىق ئەڭ ئېغىر زىيانغا ئۇچرىغان ۋىلايەتلەرنىڭ بىرى بولغان مالاتيانىڭ تۈركئوغلۇ رايونىغا 1 مىليون 357 مىڭ لىرا قىممىتىدىكى 500 كىشىلىك چېدىر ئىئانە قىلدى.

شەرقىي تۈركىستان نۇزۇگۇم كۈلتۈر ۋە ئائىلە جەمئىيىتى ۋە ھىرا تېخنىكا ۋە تەرەققىيات جەمئىيىتى شەرقىي تۈركىستانلىق ئاياللارنى تەشكىللەپ، ئەڭ ئېھتىياجلىق قىشلىق كىيىم-كېچەك، ئەدىيال، تازىلىق مەھسۇلاتلىرى، بالىلارنىڭ كىيىملىرىنى تىكتى ۋە ھەر خىل تاتلىق-تۈرۈم ۋە پىشۇرۇقلارنى پىشۇرۇپ، ئاپەت رايونىغا ئەۋەتتى. جىددىي قۇتقۇزۇش ئەترەتلىرىمىز ئۆزلىرى زىيارەت قىلغان شەھەرلەردە ھەر خىل ئىزدەش ۋە قۇتقۇزۇش پائالىيەتلىرىگە قاتناشقان بولۇپ، ھەر كۈنى 10 مىڭ كىشىلىك پۇلۇ ئېتىپ، يەر تەۋرەشتە قازا قىلغانلارغا ۋە رايوندىكى ئىزدەش-قۇتقۇزۇش خادىملىرىغا تارقىتىپ بەردى. تەشكىلاتلار بىرلىكىمىز جەمئىي 8 مىليوندىن ئارتۇق نەق پۇل ئىئانە قىلدى.

24- فېۋرال خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى رەئىسى ھىدايەتۇللاھ ئوغۇزخان باشچىلىقىدىكى ۋەكىللەر ئۆمىكى بىر ھەپتىلىك مالايشيا زىيارىتىنى باشلىدى.

25- فېۋرال ئۇ يەرشارى تىنچلىق ئۆمىكى (GPM) تەشكىلاتىنىڭ رەئىسى ئەھمەد فەھىمى ۋە مالايشيا مۇسۇلمان ياشلار تەشكىلاتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى خەيرۇل ئەنۋەر بىلەن كۆرۈشۈپ، مالايشيا زىيارىتى توغرىسىدا مەسلىھەتلەشتى.

26- فېۋرال مالايشيا بەيتۇل ئامانا تەشكىلاتىنىڭ باشلىقى ۋە مالايشيا تاشقى ئىشلار مىنىستىرىنىڭ ئىسلام دۈشمەنلىكىنىڭ تىنچلىق بەرپا قىلىشى ۋە ئالدىنى ئېلىشتىكى ئالاھىدە ۋەكىلى دوكتور ئابدۇرازاق ئەھمەد بىلەن كۆرۈشتى.

مالايشيا زىيارەت ھەيئىتى مالايشيا باش مىنىستىرلىقى تەرىپىدىن كۇئالالامپۇردا ئۆتكۈزۈلگەن ۋە باش مىنىستىر ئەنۋەر ئىبراھىم ۋە تاشقى ئىشلار مىنىستىرى زامبىرى ئابدۇلقادىر، ھەرقايسى مىنىستىرلار، دۆلەتلەرنىڭ باش ئەلچىلىرى ۋە دىپلوماتلار، تەتقىقاتچىلار، شۇنداقلا ھەرقايسى دۆلەتلەردىن كەلگەن ئاممىۋى تەشكىلاتلارنىڭ ۋەكىللىرى قاتناشقان «خەلقئارا ئىسلام دۈشمەنلىكى مۇنبىرى» گە قاتناشتى ۋە باش مىنىستىر ئەنۋەر ئىبراھىم ۋە تاشقى ئىشلار مىنىستىرى زامبىرى ئابدۇلقادىر بىلەن كۆرۈشتى. مۇنبەردە شەرقىي تۈركىستان مەسلىسىمۇ كۈنتەرتىپىگە كەلدى.

27- فېۋرال خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى زىيارەت ھەيئىتى مالايشيا ئىگىلىك تىكلىگۈچى ياشلار تەشكىلاتىنىڭ رەئىسى ۋە ئىدارە ھەيئەت ئەزالىرى بىلەن كۆرۈشتى. ئىگىلىك تىكلىگۈچى ياشلار تەشكىلاتى تەشكىلاتلار بىرلىكىنىڭ مالايشيادىكى شەرقىي تۈركىستانغا ئالاقىدار پائالىيەتلىرىنى يېقىندىن قوللايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

27- فېۋرال مالايشيادىكى يەرلىك ۋە خەلقئارالىق ئاممىۋى تەشكىلاتلارنىڭ كۈنلۈك تەشكىلاتى بولغان ACCIN نىڭ ۋە يېشىل ئۇيۇق فوندىنىڭ رەئىسى دوكتور ھاجى جامالۇددىن سەيىد ۋە خەلقئارا بەيتۇل مەقدىس تەشكىلاتىنىڭ رەئىسى دوكتور شەرىف ۋە دوكتور ئايما بىلەن، مالايشيانىڭ شەرقىي تۈركىستان مەسلىسىدىكى ھەمكارلىقى توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى.

28- فېۋرال يەرشارى تىنچلىق ئۆمىكى تەشكىلاتىنىڭ مەركىزىدە، تەشكىلاتىنىڭ مەسئۇلى ئەھمەد فەھىمى ۋە تەشكىلاتتىكى مۇھىم كىشىلەر بىلەن شەرقىي تۈركىستان دەۋاسى ۋە ئېلىپ بېرىلىدىغان پائالىيەتلەر ھەققىدە سۆھبەتلەشتى.

1- مارت مالايشيادىكى ئىسلام قىممەت قارىشى كۈرىشى توغرىسىدىكى كىنو «IMAM» قويۇلۇشىغا قاتناشتى.

2- مارت مالايشيا سېلانگور ئىشتاتلىق دىنىي ئىشلار مىنىستىرى زاۋاۋى مۇغنىنى زىيارەت قىلدى.

2- مارت مالايشيا زىيارەت ھەيئىتىمىز ئىلگىرى مالايشيا پارلامېنتىدا ئۇيغۇر دوستلۇق گۇرۇپپىسى قۇرۇش ئۈچۈن لوبىچىلىق قىلغان پارتىيەلەر ۋە پارلامېنت ئەزالىرى بىلەن يەنە قايتىدىن كۆرۈشتى.

2- مارت مالايشيا بىرلەشمە ھۆكۈمەت پارتىيەلەردىن بولغان ئامانا نېگارا پارتىيەسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئازلى يۈسۈف ئەپەندى ۋە پارتىيە باش كاتىپى نورخاياتى خانىم بىلەن كۆرۈشۈپ، شەرقىي تۈركىستان مەسلىسىنىڭ نۆۋەتتىكى ئەھۋالى ۋە مالايشيا پارلامېنتىدا ئۇيغۇر دوستلۇق گۇرۇپپىسى قۇرۇش توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى.

2- مارت مالايشيانىڭ ئاياللار، ئائىلە ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات مىنىستىرلىقىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى ئايما نائىرا بىلەن كۆرۈشۈپ، مالايشيا پارلامېنتىدا ئۇيغۇر دوستلۇق گۇرۇپپىسى قۇرۇش ۋە باشقا مەسىلىلەر توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى.

2- مارت مالايشيا زىيارىتى ھەيئىتى مالايشيا دېموكراتىك ھەرىكەت پارتىيەسىنىڭ پارلامېنت ئەزاسى شەھرىزان يوهان بىلەن كۆرۈشتى.

2- مارت مالايشيا زىيارەت ھەيئىتى مالايشيا مائارىپ مىنىستىرى فادلىنا سىدېك خانىم بىلەن كۆرۈشتى.

3- مارت مالايشيادا شەرقىي تۈركىستان دەۋاسى ئۈچۈن تارىخىي بىر قەدەم بېسىلدى. ئۇيغۇر-مالايشيا مۇناسىۋەتلىرى تەشكىلاتى كۇئالالۇمپۇردا رەسمىي ئېچىلىش مۇراسىمى بىلەن ئېلان قىلىندى.

خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى مالايشيا زىيارەت ھەيئىتى مالايشيانىڭ پايتەختى كۇئالالۇمپۇردا ئۇيغۇر-مالايشيا مۇناسىۋەت تەشكىلاتى (UMRO) نىڭ رەسمىي ئېچىلغانلىقىنى ئېلان قىلدى. ئۇزۇندىن بۇيان خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى مالايشيا ۋە ھىندونېزىيە باشلىق شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا ۋە ئىسلام دۇنياسىدا ئىستراتېگىيەلىك ئەھمىيەتكە ئىگە بولغان قېرىنداش دۆلەت مالايشيادا ئۇزۇن مۇددەتلىك ئېلىپ بېرىلدىغان خىزمەتنىڭ ئاساسىنى سالغانىدى. ئۇيغۇر-مالايشيا مۇناسىۋەتلىرى تەشكىلاتى شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا رايونىدىكى تۇنجى ئۇيغۇر (شەرقىي تۈركىستان) دەۋاسىنىڭ بازىسى سۈپىتىدە قۇرۇلغان تەشكىلات بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

تەشكىلاتنىڭ ئېچىلىشىغا مۇراسىمغا يەرلىكتىكى ئاممىۋى تەشكىلاتلار، مەسلىھەتچىلەر، ئاكادېمىكلار، ئاخبارات ۋەكىللىرى، ھۆكۈمەت ۋەكىللىرى، پارلامېنت ئەزالىرى ۋە سىياسىي پارتىيە ۋەكىللىرى ئىشتىراك قىلدى.